

Att kunna urskilja människans beroende av naturen – ekosystemtjänster ett nytt begrepp i skolämnet biologi

Sammanfattning

Ekosystemtjänster är ett centralt begrepp inom fältet hållbar utveckling och ett samlingsbegrepp för funktioner i naturen som på olika sätt gynnar människan. Begreppet är tvärvetenskapligt och ämnesövergripande. I samband med införandet av Lgr 11 introducerades begreppet som en del av det centrala innehållet för skolämnet biologi. Införandet innebär att aspekter av ekonomisk, social, politisk, emotionell och etisk karaktär måste belysas inom ämnet. Min tolkning är att avsikten hos kursplaneförfattarna var att betona ett förhållningssätt där människans beroende av naturens ekosystem framhävdes. Då det är ett nytt begrepp är det mycket angeläget att lärare ges möjlighet att utveckla sina kunskaper om vad det innebär att urskilja förhållningssättet. Ett antagande från min sida är att ämnets traditionella praktik i någon mening måste utvecklas och förändras i syfte att skapa en kontext som främjar lärandet av ekosystemtjänster. Forskaransatsen för denna avhandling bygger på Learning Study modellen utifrån ett variationsteoretiskt ramverk.

Syfte och frågeställningar

Syftet med projektet är att utforska vad det innebär att förstå ekosystemtjänstperspektivet, dvs. ”*vilket kunnande krävs för att anlägga perspektivet ekosystemtjänster på fenomen/ekosystem i naturen?*”

Frågeställningarna som jag kommer arbeta utifrån är:

- Vad innebär det att kunna anlägga ett ekosystemtjänstperspektiv på fenomen i naturen?
- Vilka aspekter är kritiska för att urskilja ett ekosystemtjänstperspektiv?
- Hur kan en undervisningspraktik utformas, så att de lärande ges möjlighet att erfara ekosystemtjänstperspektivet?

Forskningsdesign

Avgränsning och definiering av det avsedda lärandeobjektet för mina Learning Studies är ett pågående arbete. I nuläget är inriktningen på min första studie ett lärandeobjekt där jag tillsammans med lärargruppen utforskar en aspekt av ekosystemtjänster som innebär ”att förstå och kunna förklara människans beroende av pollination”. Projektet inleds med en fenomenografisk studie av elever från åk 4-6. Resultatet från den fenomenografiska studien kommer att användas i den fortsatta processen att definiera och avgränsa lärandeobjektet. Därefter följer två stycken Learning Studies i åk 4-6 där variationsteorin utgör teoretiskt ramverk. Learning Study är en modell där lektioner planeras, analyseras och revideras i en cyklisk process. Studierna i vårt projekt kommer att baseras på en sekvens av två-tre lektioner. Det empiriska materialet från lektionerna kommer i första skedet att användas direkt inom Learning Studien i syfte att utveckla lektionerna. Detta enligt principen att söka urskilja vad som är kritisk för lärandet i förhållande till lärandeobjektet. I nästa skede av analysen kommer jag att gå djupare in i materialet och utforska lärandeobjektets beskaffenhet. Slutligen avser jag att analysera materialet utifrån ett helhetsperspektiv med avsikten att jämföra utformningen av vår undervisningspraktik i relation till biologiämnets nuvarande praktik.

Kunskapsbidrag

Min intention är att ge ett ämnesdidaktiskt bidrag inom grundskoleämnet biologi för årskurs 4-6. Då ekosystemtjänster är ett nytt begrepp i skolsammanhang, blir mitt bidrag att söka bringa en förståelse för vad det innebär att kunna urskilja perspektivet. Med detta arbete hoppas jag även kunna säga något om hur undervisningspraktiken kan utformas i syfte att möjliggöra för eleverna att utveckla kunnandet inom ekosystemtjänster.